

Σάββατο 29 Απριλίου 2023

Μάθημα: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ)

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Οι αγώνες ήταν στεφανίτες. Το άθλο, δηλαδή, ήταν ένα στεφάνι από κλαδί αγριελιάς, ο κότινος. Σύμφωνα με την **παράδοση**, τον κότινο ως έπαθλο των αγώνων **καθιέρωσε** ο Ίφιτος, ύστερα από σχετικό **χρησμό** του μαντείου των Δελφών. Τα κλαδιά για τα στεφάνια των νικητών έκοβαν από την Καλλιστέφανο ελιά που ήταν νοτίως του ναού του Διός. Ένας «παις αμφιθαλής» (που ήταν δηλαδή στη ζωή οι γονείς του) με χρυσό ψαλίδι **έκοβε** τα κλαδιά. Στη συνέχεια τα πήγαινε στο ναό της Ήρας και τα ακουμπούσε επάνω σε μία χρυσελεφάντινη τράπεζα. Από εκεί τα έπαιρναν οι Ελλανοδίκες για να στεφανώσουν τους νικητές. Για βραβείο χρησιμοποιούσαν ακόμη **μάλλινες ταινίες** τις οποίες έδεναν στο μέτωπο ή σε άλλα μέρη του σώματος των αθλητών.

Ανυπολόγιστη, όμως, ήταν η ηθική σημασία της νίκης στην Ολυμπία. Τις νίκες αυτές ύμνησαν μεγάλοι ποιητές, όπως ο Σιμωνίδης, ο Βακχυλίδης και ο σπουδαιότερος όλων, ο Πίνδαρος. Ο Ολυμπιονίκης όταν επέστρεφε στην πόλη του απολάμβανε μεγάλες τιμές. Κατεδαφιζόταν ένα τμήμα των τειχών της πόλης, εφόσον δεν είχε ανάγκη από τείχη πόλη που γέννησε Ολυμπιονίκη, και από τη νέα είσοδο έμπαινε ο νικητής στην πόλη, ανεβασμένος σε ένα **μεγαλοπρεπές τέθριππο άρμα**. Στη συνέχεια ο νικητής πρόσφερε θυσία στο θεό προστάτη της πόλης και του αφιέρωνε το στεφάνι του. Ακολουθούσε εορταστικό δείπνο στο οποίο καθόταν όλη η πόλη.

Άλλα προνόμια που έδιναν στους νικητές ήταν η ισόβια σίτισή τους με **δημόσια δαπάνη**, η ατέλεια (φορολογική απαλλαγή), ενώ στην Αθήνα ο Σόλων θέσπισε και χρηματικό βραβείο. Στη Σπάρτη ο νικητής αποκτούσε το δικαίωμα να πολεμάει δίπλα στο βασιλιά. Στις δημόσιες εκδηλώσεις είχαν πάντα τιμητική θέση, ενώ πολλές φορές το όνομά τους χαρασσόταν πάνω σε στήλες που τοποθετούσαν σε **περίοπτη** θέση. Σε μερικές πόλεις οι Ολυμπιονίκες λατρεύονταν σαν ήρωες μετά το θάνατό τους.

Τα προνόμια των Ολυμπιονικών ποίκιλλαν από πόλη σε πόλη. Ωστόσο η σημαντικότερη τιμή του Ολυμπιονίκη ήταν το δικαίωμά του να τοποθετήσει το άγαλμά του στην ιερή Άλτη και ο **επινίκιος**, ο **ύμνος** δηλαδή που γραφόταν για να εξυμνήσει τη νίκη του. Οι δύο αυτές τιμές **εξασφάλιζαν** τη δόξα του και το όνομά του έμενε **γνωστό** για πάντα.

<http://odysseus.culture.gr/a/1/11/ga115.html>

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

001. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις δεν αληθεύει σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Όταν επέστρεφε ο ολυμπιονίκης, κατεδάφιζαν τα τείχη της πόλης.
- B. Ο κότινος καθιερώθηκε ύστερα από σχετικό χρησμό του μαντείου των Δελφών.
- Γ. Το στεφάνι ήταν φτιαγμένο με κλαδιά που κόβονταν με χρυσό ψαλίδι.
- Δ. Οι ολυμπιονίκες σιτίζονταν δωρεάν για όλη τους τη ζωή.

002. Ποιο επίθετο δεν ταιριάζει στο ουσιαστικό «παράδοση»;

- A. μακραιώνη
- B. ζωντανή
- Γ. αμοιβαία
- Δ. λαϊκή

003. «καθιέρωσε»: Ποια από τις παρακάτω λέξεις δεν είναι νοηματικά ισοδύναμη;

- A. καθίδρυσε
- B. καθαίρεσε
- Γ. θέσπισε
- Δ. εγκατέστησε

004. «Χρησμό»: Ποια από τις παρακάτω λέξεις έχει την ίδια σημασία;

- A. μαντεία
- B. χρησιμοθηρία
- Γ. χρήση
- Δ. χρίσμα

- 005.** «Τέθριππο άρμα» είναι το άρμα:
 Α. με τέσσερα άλογα
 Β. με τέλεια άλογα
 Γ. με δυνατά άλογα
 Δ. το τεθωρακισμένο.
- 006.** «Εξασφάλιζαν»: η υποτακτική του παθητικού αορίστου του ρήματος είναι:
 Α. να εξασφαλίσουν
 Β. να εξασφαλίζουν
 Γ. να εξασφαλιστούν
 Δ. να έχουν εξασφαλιστεί.
- 007.** «έκοβε» : να βρείτε τον υπερσυντέλικο της ενεργητικής φωνής του ρήματος.
 Α. έχει κοπεί
 Β. είχε κοπεί
 Γ. ήταν κομμένο
 Δ. είχε κόψει
- 008.** Ποιο επίθετο στις παρακάτω φράσεις έχει παραθετικά;
 Α. δημόσια δαπάνη
 Β. μεγαλοπρεπές άρμα
 Γ. μάλλινες ταινίες
 Δ. επινίκιος ύμνος
- 009.** «Κατεδαφιζόταν ένα τμήμα των τειχών της πόλης, εφόσον δεν είχε ανάγκη από τείχη πόλη που γέννησε Ολυμπιονίκη, και από τη νέα είσοδο έμπαινε ο νικητής στην πόλη, ανεβασμένος σε ένα μεγαλοπρεπές τέθριππο άρμα.» Αναγνωρίστε τα είδη των προτάσεων στην παραπάνω περίοδο λόγου:
 Α. Κύρια, αιτιολογική, αναφορική, κύρια.
 Β. Κύρια, αιτιολογική, αναφορική, αιτιολογική.
 Γ. Κύρια, εναντιωματική, αναφορική, κύρια.
 Δ. Κύρια, αιτιολογική, κύρια, κύρια.
- 010.** «Τα προνόμια των Ολυμπιονικών ποίκιλλαν από πόλη σε πόλη». Σε ποιο είδος ανήκει η παραπάνω πρόταση ως προς τη δομή της;
 Α. απλή
 Β. σύνθετη
 Γ. ελλειπτική
 Δ. επαυξημένη
- 011.** «γνωστό»: Τι είναι συντακτικά η λέξη;
 Α. αντικείμενο
 Β. υποκείμενο
 Γ. κατηγορούμενο
 Δ. επιθετικός προσδιορισμός
- 012.** «περίοπτη»: Ποια από τις παρακάτω λέξεις ανήκει στην ίδια οικογένεια;
 Α. πρόσοψη
 Β. προφανής
 Γ. περίοικος
 Δ. περίοδος

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Τα γνωστά μας φύκια, που μας συνοδεύουν συχνά στις επισκέψεις μας στην παραλία, αποτελούν μία εναλλακτική και θρεπτική λύση ως πρωτεΐνη για όσους προσέχουν την υγεία τους και αποστρέφονται κάθε τι ζωικό. Τα φύκια, που χρησιμοποιούνται ήδη σε βιοκαύσιμα και βιοπλαστικά, προσελκύουν το ενδιαφέρον, διότι αναπτύσσονται με τρόπο φθινό και γρήγορο, δεν απαιτούν πολύ νερό και απορροφούν διοξείδιο του άνθρακα από τον αέρα. Συν τοις άλλοις, μπορούν να τροφοδοτήσουν μια νέα γενιά νεοφυών μονάδων στον κλάδο της βιώσιμης μόδας, ώστε να δημιουργεί ρούχα διαφορετικά και μη ρυπογόνα.

Η βιομηχανία της μόδας παράγει περισσότερα από 100 δισεκατομμύρια ενδύματα ετησίως, περίπου 14 για κάθε άτομο στη Γη. Τα περισσότερα καταλήγουν σε χωματερές ή πλημμυρίζουν ποτάμια και παραλίες στις αναπτυσσόμενες χώρες. Μόνο ένα κλάσμα ανακυκλώνεται από αυτά. Επιπλέον, όπως αναφέρει σε δημοσίευσμά του το Bloomberg, η μόδα είναι υπεύθυνη για έως και το 10% των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, που θερμαίνει τον πλανήτη, δηλαδή περισσότερο από τα διεθνή αεροπορικά ταξίδια και τη ναυτιλία μαζί. Για τη Σαρλότ Μακάρντι, ερευνήτρια, σχεδιάστρια και επίκουρη καθηγήτρια στο κρατικό Πανεπιστήμιο της Αριζόνας, η αντιμετώπιση του προβλήματος σημαίνει να σκεφτόμαστε όχι μόνο πού καταλήγουν τα ρούχα μας, αλλά και πώς παράγονται. Τα συνθετικά υφάσματα όπως ο πολυεστέρας, το φθηνότερο και το πιο αναλώσιμο από όλα, κατασκευάζονται από ορυκτά καύσιμα.

Έτσι, το 2018 η Μακάρντι άρχισε να σχεδιάζει ένα αδιάβροχο φτιαγμένο από θαλάσσια φύκια, που απορροφούν τους ρύπους και **αυτό το ημιδιαφανές ένδυμα εκτέθηκε** στο Μουσείο Σχεδίου Κούπερ Χιούιτ Σμιθσόνιαν της Νέας Υόρκης το 2019. Επίσης η Μακάρντι συνεργάστηκε με τον σχεδιαστή μόδας Φίλιπ Λιμ για ένα φόρεμα καλυμμένο με πράσινες πούλιες κατασκευασμένες από το ίδιο υλικό.

«Αυτό που προσπαθώ να τονίσω είναι ότι δεν έχει σημασία μόνο πού πηγαίνουν όσα φοράμε, αλλά κι από πού προέρχονται – το 60% των ρούχων είναι ορυκτά καύσιμα», λέει η σχεδιάστρια. «Έτσι έκανα πάμπολλα πειράματα και συγκέντρωσα άπειρες τεχνολογίες, απέτυχα εκατοντάδες φορές, πριν καταφέρω να δημιουργήσω αυτό το διαυγές, πολύ σταθερό πλαστικό, που είναι εντελώς απαλλαγμένο από συνθετικά και χημικά και είναι φτιαγμένο μόνο από φύκια». Από την κάνναβη μέχρι τους μύκητες, από τον ευκάλυπτο μέχρι το μπαμπού, ένας αυξανόμενος αριθμός νεοφυών μονάδων αναζητεί στη φύση **ακριβώς** αυτού του είδους τις λύσεις.

Η Ρενάνα Κρεμπς, λόγου χάριν, ίδρυσε την Algaeing το 2016, δύο χρόνια αφότου εγκατέλειψε την καριέρα της στον χώρο της μόδας. Δουλεύοντας με τον πατέρα της, ένα μηχανικό βιοκαυσίμων, η Κρεμπς ανέπτυξε μια εναλλακτική λύση με βάση τα φύκια έναντι των χημικών βαφών, που έχουν κατακλύσει τη βιομηχανία ένδυσης. Ύστερα από ένα αργό ξεκίνημα, το ενδιαφέρον για τις βαφές και τα μελάνια της Algaeing εκτινάχθηκε πέρυσι.

Η νεοφυής μονάδα εργάζεται τώρα όλο το εικοσιτετράωρο για να καλύψει τις πρώτες εμπορικές παραγγελίες από κατασκευαστές σαλονιών, αθλητικών ενδυμάτων και οικιακών υφασμάτων. Αναπτύσσει επίσης νήματα με βάση τα φύκια, τα οποία αναμένει να αρχίσει να εκμεταλλεύεται εμπορικά το επόμενο έτος.

<https://www.kathimerini.gr/economy/562256566/roycha-ftiagmena-apo-fykia-kannavi-mpampoy-kai-eykalypto/>

04.02.2023

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

013. Σύμφωνα με το άρθρο, η νέα τάση στη βιομηχανία της μόδας είναι:

- A. η παραγωγή 100 δισεκατομμυρίων ενδυμάτων το χρόνο
- B. η αύξηση των εταιρειών παραγωγής συνθετικών ρούχων
- Γ. η χρήση οικολογικών πρώτων υλών
- Δ. η αυξημένη χρήση πολυεστέρας, επειδή είναι φθηνό υλικό

014. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις αληθεύει, σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Η μόδα είναι υπεύθυνη για τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα περισσότερο από όσο οι αεροπορικές και η ναυτιλία μαζί.
- B. Η Σαρλότ Μακάρντι δεν δυσκολεύτηκε να δημιουργήσει ρούχα από φύκια
- Γ. Τα περισσότερα ρούχα της ετήσιας παγκόσμιας παραγωγής ανακυκλώνονται
- Δ. Οι περισσότερες εταιρείες που φτιάχνουν ρούχα από μπαμπού και ευκάλυπτο λειτουργούσαν από παλιά και πρόσφατα άλλαξαν το υλικό παραγωγής των υφασμάτων τους.

015. Ο όρος « βιώσιμη μόδα» σημαίνει:

- A. τη μόδα που εστιάζει στην ποσότητα αντί για τη ποιότητα
- B. τη μόδα που σέβεται τον άνθρωπο και το περιβάλλον.
- Γ. τη μόδα που επιλέγει συνθετικά υλικά για την κατασκευή των ρούχων.
- Δ. τη μόδα στις αναπτυσσόμενες χώρες

016. Εναλλακτική: ποια από τις παρακάτω λέξεις έχει παρόμοια σημασία με βάση το κείμενο;

- A. αξιόπιστη
- B. θεμιτή
- Γ. καινοτόμα
- Δ. παραδοσιακή

- 017.** Αποστρέφονται : ποια από τις παρακάτω λέξεις έχει αντίθετη σημασία σύμφωνα με το κείμενο;
- A. αντιπαθούν
 - B. απεχθάνονται
 - Γ. απωθούν
 - Δ. απολαμβάνουν
- 018.** Ποια από τις υπογραμμισμένες προτάσεις του κειμένου φανερώνει αιτία;
- A. απορροφούν διοξείδιο του άνθρακα
 - B. που είναι εντελώς απαλλαγμένο από συνθετικά και χημικά
 - Γ. αφότου εγκατέλειψε την καριέρα της στον χώρο της μόδας.
 - Δ. για να καλύψει τις πρώτες εμπορικές παραγγελίες
- 019.** «ακριβώς»: ο συγκριτικός βαθμός του επιρρήματος είναι:
- A. ακριβότερα
 - B. ακριβέστερα
 - Γ. ακριβώτερα
 - Δ. πιο ακριβέστερα
- 020.** «Αυτό το ημιδιαφανές ένδυμα εκτέθηκε»: η ίδια πρόταση στον ενεστώτα είναι
- A. αυτό το ημιδιαφανές ένδυμα εκθέτετε
 - B. αυτό το ημιδιαφανές ένδυμα εκθέτει
 - Γ. αυτό το ημιδιαφανές ένδυμα εκτίθει
 - Δ. αυτό το ημιδιαφανές ένδυμα εκτίθεται
- 021.** «ερευνήτρια»: η λέξη χρησιμεύει ως
- A. υποκείμενο
 - B. κατηγορούμενο
 - Γ. παράθεση
 - Δ. κατηγορηματικός προσδιορισμός
- 022.** Η υπογραμμισμένη πρόταση «όσα φοράμε» συντακτικά είναι:
- A. ειδική
 - B. ερωτηματική
 - Γ. υποκείμενο
 - Δ. αντικείμενο
- 023.** Η πρόταση «από πού προέρχονται» είναι
- A. ειδική
 - B. αναφορική
 - Γ. πλάγια ερωτηματική
 - Δ. υποθετική
- 024.** Ποια από τις παρακάτω λέξεις ανήκει στην ίδια οικογένεια με τη λέξη «ρυπογόνα»;
- A. ρυμοτομία
 - B. απορρυπαντικό
 - Γ. ριπή
 - Δ. απόρριψη
- 025.** «Τα γνωστά μας φύκια, που μας συνοδεύουν συχνά στις επισκέψεις μας στην παραλία,...»: Ποιο σχήμα λόγου αναγνωρίζετε στην παραπάνω φράση;
- A. προσωποποίηση
 - B. παρομοίωση
 - Γ. ειρωνεία
 - Δ. υπερβολή.

Πρότυπα Γυμνάσια 2023: Απαντήσεις

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ				
001	A		014	A
002	Γ		015	B
003	B		016	Γ
004	A		017	Δ
005	A		018	A
006	Γ		019	B
007	Δ		020	Δ
008	B		021	Γ
009	A		022	Γ
010	Δ		023	Γ
011	Γ		024	B
012	A		025	A
013	Γ			